

A HATÁGÚ SÍP Alapítvány

Az alapítvány létrehozását a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése kezdeményezte 1991 februárjában - "a magyar és határainkon túl élő magyar anyanyelvű fiatalok művelődésének és szakképzésének elősegítésére." Természetesen elsősorban a könyvszakmai képzésre kell gondolnunk. De - mint egy rövid tájékoztató lapon olvashatjuk - az alapítványi célkitűzések között szerepel "a középiskolások számára a nyári hónapokban nyelvi, műveltségi, irodalmi és történelmi ismereteket pótló táborok szervezése", valamint kiadói tevékenység folytatása.

A Hatágú Síp Alapítvány kiadó érdekes sorozatot indított. Az eddig megjelent kötetek (S. Freud: Az ősvalami és az én, J.P. Sartre: Egzisztencializmus) sikeres - teljes - fogyása nyomán e napokban ismertették az Írók Boltjában legújabb kötetüket, Sigmund Freud: Az álomról című munkájának második magyar nyelvű kiadását. Az első 1919-ben látott napvilágot - Dick Manó kiadásában, Budapesten, dr. Ferenczi Sándor, a híres magyar pszichoanalitikus ideggyógyorvos fordításában. E kiadás reprint változata a Hatágú Síp kiadványa, amely feltételezhetően - lélektani alapmunka lévén - ugyancsak olyan gyorsan "elkel", mint a sorozat eddigi kötetei. Ebben bízik az alapítvány, illetve a sorozat és az egész ügy főszervezője, kulcsembere, Galli Katalin is, akit a könyves szakemberek jól ismernek a MKKE Oktatási Központjából. Sajnálatos, hogy az intézmény éppen megszűnőben van, így veszélybe került a könyvszakmai képzés és továbbképzés is.

A Hatágú Síp Alapítvány ügye kiemelkedően fontos, mert túlmutat a szűkkörű szakmai érdekeltségen (hiszen a könyves szakma valódi kulturális közügy). Több hasonlóan nemes, alkotó és sikeres kezdeményezésre lenne szükségünk ahhoz, hogy éltsük, segítsük magyar könyvkultúránkat.

VI. Nevelésügyi Kongresszus Szervező Bizottsága

A Köpeczi Béla akadémikus elnöklétével megalakult bizottság valamennyi társadalmi, állami szervezetet, műhelyt magába foglalja - egy-egy mandátummal, amelyik csatlakozási szándékát bejelentette a VI. Nevelésügyi Kongresszus előkészületeihez. A Kongresszus összehívását - mint ez ismeretes - még 1990-ben a Magyar Pedagógiai Társaság kezdeményezte, azóta több mint 50 szervezet csatlakozott, hogy igényes dialógusban, az iskolaügyben érdekelt társadalmi csoportok aktívizálásával a távlati fejlesztés dimenziójában tárgyalja meg, előreláthatólag 1993-ig tartó konferenciasorozatban a nevelés ügyének legfontosabb kérdéseit. Körvonalazódni látszik, hogy 7 nagy témakör csomópontjai kőre szerveződik a Kongresszus. Ezek: az európai felzárkózás; az emberi minőség; kultúra - korszerű műveltségi tartalmak - tananyag; szakképzés; autonómiák és függések - az önkormányzatiság elve; pedagógus szerep - pedagógusképzés; a neveléstudomány helyzete, feladatai, kapcsolatai. E gondolati tagolásba illeszkednének további aktuális témák, a technikai-műszaki fejlődés kihívásai, az ökológiai nevelés, a szociális fejlesztés, az egészséges életmód, az iskola humanizációja is.

A szervező bizottság munkáját elnökség koordinálja. Újabb munkabizottságok vannak alakulóban. Máris létrejött a társadalmi erőket mozgósító Kongresszus pénzügyi-gazdasági munkabizottsága (elnöke a fővárosi Sáska Géza, titkára a martonvásári Udvaros Károly, utóbbi a MIDORE Egyesület képviselőjében), feladata a Kongresszus anyagi feltételeinek előteremtése.

A kongresszusi titkárság székhelye: Budapest VI., Csengery u. 68., a Magyar Pedagógiai Társaság helyisége.

MAPESZ

A Magyar Pedagógus Szakmai Szervezetek Kamarai Szövetsége szuverén szakmai szervezetek információs és konzultatív egyeztető fóruma.

A Szövetség célja, hogy a magyar pedagógus társadalom szakmai szervezetei ismerjék egymás célkitűzéseit, azonos és eltérő felfogását a különböző szakmai kérdéseken.

A Szövetség az azonos érdekeket kifejező véleményeket, felfogásokat, javaslatokat mint a Szövetség álláspontjait képviseli az állami szervek, az önkormányzatok, valamint más társadalmi és szakmai szervezetek, illetve a pedagógusok előtt.

A Szövetség az egymástól eltérő, de a Szövetség tagjai számára elfogadható, tolerálható álláspontokat mint adott kérdés lehetséges megoldásait képviseli. Az egymás számára nem elfogadható, nem tolerálható véleményeket egyértelműen megfogalmazza és a megfelelő fórumokon képviseli.

A Szövetség olyan információs rendszert működtet, amely kapcsolatokat teremt a tagszervezetek között, és a tagszervezeteket érintő, a Szövetséghez érkező információkat minden érdekelt félhez eljuttatja.

Alapszabály

I. Tagsági viszony, tagdíj

1. A Szövetség tagja lehet minden önállóan bejegyzett szakmai pedagógus szervezet, amely képviselési feladatokat vállal. Tag lehet több önállóan bejegyzett szervezet e célra létrehozott egyesülése is.

2. A Szövetség tagjainak tagdíjat kell fizetnie, melyet a Szövetség állapít meg.

II. A Szövetség szervei

1. A Szövetség szakmai állásfoglalásait az Egyeztető Fórum alakítja ki. Az Egyeztető Fórum és a Közgyűlés nincs egymásnak alárendelve.

A szervezetek joga képviselő(ik)jük megbízása. A képviselők mandátumát az Egyeztető Fórum nem vizsgálja. Az Egyeztető Fórumon minden szervezet egy egységnek számít függetlenül képviselőik számától.

Az Egyeztető Fórum levezető elnöki tisztjét a tagszervezetek a magyar ABC sorrendjében töltik be.

A Fórum a megjelent tagszervezetek létszámától függetlenül alakítja ki a Szövetség állásfoglalását.

Az adott ülést legalább 8 nappal korábban, a témák megjelölésével s a kapcsolódó dokumentumok küldésével kell meghirdetni.

A kialakult álláspont képviselőtől az Egyeztető Fórum dönt.

2. A Szövetség szervezeti kérdéseivel kapcsolatos döntések a Közgyűlés kizárólagos hatáskörét képezik. A Közgyűlés évente legalább egy alkalommal ülésezik. Összehívását legalább egy hónappal korábban meg kell hirdetni. A Közgyűlésen minden tagszervezet egy szavazattal rendelkezik. Az ülés határozatképes, ha a tagszervezetek 2/3-a képviselőjét elküldte. Határozatképtelenség esetén az ülést 15 napon belül újra össze kell hívni.

Az ily módon összehívott közgyűlés a megjelentek számától függetlenül határozatképes. A Közgyűlés döntéseit 2/3-os többséggel hozza, kivéve az Alapszabály módosítását, melyhez konszenzus szükséges, illetve a tagfelvételt, melynek feltétele, hogy a jelentkező szervezetek belépése ellen a tagok 1/3-a ne emeljen vétót.

A Közgyűlés dönt:

- a tagdíjról;
- a tagfelvételtől;
- a kizárásról;
- az információs rendszer működésének feltételeiről;
- a Szövetség gazdálkodásáról;
- az Alapszabály változtatásáról.

3. Az Információs Iroda feladata a tagszervezetek közötti, valamint a Szövetség tartalmi és szervezeti működéséhez kapcsolódó információk cseréjének biztosítása. Az Iroda tevékenységét külön szabályzat határozza meg.

Budaörs, 1991. december 18.

A csatlakozás ügyében érdeklődni lehet a Keresztény Pedagógus Kamara képviselőjénél (Szilágyiné Szemkeő Judit, 156-2897 vagy 175-0333) és a Pest Megyei Pedagógus Kamara képviselőjénél (Trostovszky Gyuláné, Fót, 06/27/58-036).

"A legnagyobb magyar: Széchenyi István"

Országos vetélkedősorozat

Mivel a jelentkezési határidőn túl is volt érdeklődés a verseny iránt, az Iskolakultúrában közreadjuk a levelező verseny feladatsoarait, majd közöljük azok megoldásait is. Szeretnénk, ha nemcsak a versenyben résztvevő csapatok kísérik figyelemmel a megoldásokat. A versenyt lebonyolító intézmény a bonyhádi 3. sz. Általános Iskola.

A verseny támogatói a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Haza és Haladás Alapítvány, az Illyés Gyula Alapítvány, a Széchenyi Kör, a Széchenyi Alap, Bonyhád város Polgármesteri Hivatala.

"A legnagyobb magyar: Széchenyi István" országos vetélkedősorozat 1. levelező feladat-sora

1. Ki volt az a kiváló jogtudós, aki Széchenyi Ferenc titkára volt?

- a) Werbőczy István
- b) Hajnóczy József
- c) Óz Pál

(1 pont)

2. Mely intézmény alapítása fűződik Széchenyi Ferenc nevéhez, és mikor alapította?

- a) Magyar Tudományos Akadémia 1825
- b) Georgikon 1797
- c) Nemzeti Múzeum 1802

(2 pont)

3. Válaszd ki a felsorolt évszámok közül gr. Széchenyi István születésének helyét és pontos dátumát!

- a) Buda, 1790. augusztus 8.
- b) Pozsony, 1791. szeptember 23.
- c) Bécs, 1791. szeptember 21.
- d) Nagycenk, 1754. május 9.

(1 pont)

4. Mely családból született dr. Széchenyi István édesanyja?

- a) Esterházy
- b) Festetics
- c) Károlyi
- d) Schönborn

(1 pont)

5. Rejtvény:

Vízszintes:

1. A vízszintes 6 alatti személy által szabályozott Duna-szakasz

4. A vízszintes 6 alatti személy itt tölti gyermekkorát

6. A Nemzeti Múzeum alapítójának fia

7. A vízszintes 6 alatti személy egyik alkotása

8. A vízszintes 6 alatti személy alapította

Függőleges:

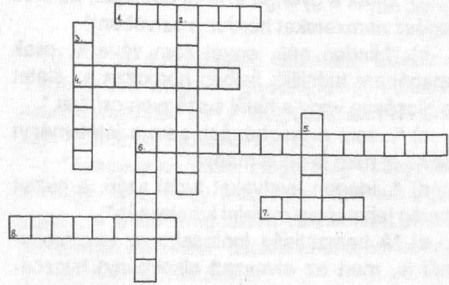
2. A vízszintes 6 alatti személy vitairata

3. A vízszintes 6-nak szintén a Dunához fűződő alkotása

5. Sarkalatos műve

6. Téziseit ebben foglalta össze

(9 pont)

6. Képzeld magad a gyermek Széchenyi helyébe, s maximum egy oldalban írd le, milyen lehetett az élete a nagycenki kastélyban?

(0-10 pont)

7. A felsoroltak közül válaszd ki azokat az uralkodókat - s egyben állítsd időrendi sorrendbe uralkodásuk éveivel - akik uralkodása egybe esett Széchenyi István életével!

- a) V. Ferdinánd
- b) II. József
- c) I. Ferenc József
- d) III. Károly
- e) I. Ferenc
- f) I. Lipót
- g) II. Lipót

(8 pont)

8. Milyen rokonsági fok volt Széchenyi István és gr. Festetics György között?

(1 pont)

9. Színeiben és tartalmában rajzold le a Széchenyi család címerét az ornamentika nélkül.

(8 pont)

10. Kik ismerhették a felsorolt személyek közül gr. Széchenyi Istvánt?

- a) gr. Károlyi Mihály
- b) Katona József
- c) Ady Endre
- d) Makovecz Imre
- e) Kőrösi Csoma Sándor
- f) gr. Tisza István
- g) báró Wesselényi Miklós
- h) Metternich Kelemen
- i) gr. Teleki Pál
- j) Deák Ferenc
- k) Déryné Széppataky Róza

(6 pont)

11. A reformkor nagy alakjaitól idézzük az alábbi aforizmákat, szállóigéket. Kikről?

a) "Csak a gyenge szereti önmagát, az erős egész nemzeteket hordoz a szívében!"

b) "Minden nép, egyet sem véve ki, csak magában, tudniillik fiaiban hordozza az életet s dicsőség vagy a halál s szegény csíráját."

c) "...sem a megbánást, sem a jótéményt soha el nem felejtí a magyar"...

d) "...idegen nyelveket tudni szép, a hazait pedig lehetőségig mívelni kötelesség"

e) "A nemzetiség fontosabb az alkotmány-nál is, mert az elveszett alkotmányt huszon-négy óra alatt vissza lehet szerzeni, de a nemzetiséggel elhal a nemzet is."

(10 pont)

12. Párosítsd össze az alábbi műveket alkotóival!

Dessewffy József	Stádium
Wesselényi Miklós	Baláltételekről
Széchenyi István	Taglatat

(3 pont)

13. A felsorolt történelmi események közül melyik volt az a kettő, amelyek arra kényszerítettt gr. Széchenyi Ferencet, hogy korábbi elveivel felhagyva csak birtokával és udvarhűségének hangsúlyozásával törődjön?

- a) I. Ferenc trónralépése
- b) az oroszországi Pugacsov felkelés
- c) a magyar jakobinusok kivégzése
- d) Lengyelország újabb feldarabolása 1793
- e) a francia forradalom eseményei

(2 pont)

14. Ki volt a napóleoni háborúk alatt híressé vált úgynevezett "legvitőzebb huszár", s milyen hőstettek fűződnek nevéhez? Írj le ötöt!

(6 pont)

15. Egy oldalban írd le, hogyan változott meg Széchenyi gondolatvilága a fennálló társadalmi rendről a napóleoni háborúk következtében?

(0-15) pont

Elérhető összpontszám: 83 pont

Az 1. levelező feladatsor megoldásai:

- 1. feladat: b) Hajnóczy József
- 2. feladat: c) Nemzeti Múzeum 1802
- 3. feladat: c) Bécs, 1791. szeptember 21.
- 4. feladat: b) Festetics Julianna
- 5. feladat

- Vízszintes: 1: Vaskapu
4: Nagycenk
6: Széchenyi István
7: Világ
8: Akadémia
Függőleges: 2: Kelet Népe
3: Lánchíd
5: Hítel
6: Stádium

6. feladat: Fantáziadús fogalmazásokat várnunk egyes szám 1. személyben. Szerepeljen benne korrajz és Széchenyi Istvánt gyermekkorában körülvevő személyek neve, alakja, gyermekkorának eseményei.

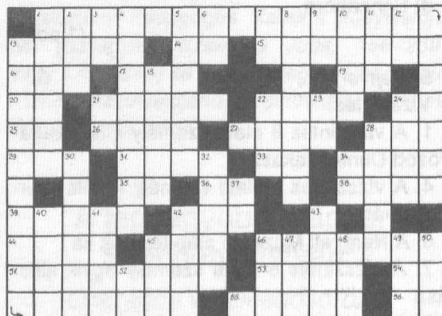
7. feladat: g) II. Lipót 1790-1792
e) I. Ferenc 1792-1835
a) V. Ferdinánd 1835-1848
c) I. Ferenc József 1848-1916

8. feladat: anyai nagybátyja
9. feladat: (a Széchenyi család címerének színes képe)

10. feladat: Katona József
Kőrösi Csoma Sándor
báró Wesselényi Miklós
Metternich Kelemen
Deák Ferenc
Déryné Széppataky Róza

11. feladat: a) Széchenyi István
b) Széchenyi István
c) Katona József
d) Kölcsey Ferenc
e) Felsőbüki Nagy Pál

12. feladat: Dessewffy József - Taglatat
Wesselényi Miklós - Baláltételekről
Széchenyi István - Stádium

3. Kossuth Lajos Széchenyit a "Legnagyobb magyar"-nak nevezte, de ki volt a:

- Kalapos király
- Korzikai szörnyeteg
- Európa zsandára
- az Árvízi hajós
- Haza bölcse
- Turini remete
- Zsibói bölény
- Bresciai hiéna
- Nemzet mindenese

(10 pont)

4. Keresd a kakukktojást! Húzd alá és indokold!

Wesselényi F. - Felsőbüki Nagy Pál - Martinovics Ignác

Szemere Bertalan - Eötvös József - Fáy András

Lovakrul - Hitel - Nemzeti Casino

Caroline Meade - Seitem Crescence - Hunyady Gabriella

Almási Balogh Pál - Metternich - Dr. Geor-gen

5. Rejtvény:

6. Báró Simonyi a gróftól lóvásárlással bízza meg és Erdélybe küldi, ahol összebarátkozik ifj. Wesselényi Miklóssal. Írd le egy oldalon, hogy hogyan képzelte el Széchenyi a lótenyésztés-lóversenyezés megvalósítását Magyarországon?

(25 pont)

7. Széchenyi István katonaevei alatt 5 érdemrendet kapott. Sorold fel őket!

(10 pont)

8. Keresd a helyszínt! (a városok mellé írd a számot!)

1. Akadémia	Pozsony
2. Gőzmalom	Balatonfüred
3. 1815. kongresszus	Tiszadob
4. Wesselényi	Óbuda
5. Tiszavölgyi Társulat Közgyűlése	Vaskapu
6. Hajógyár	Debrecen
7. Országgyűlés	Pest
8. Tisza szabályozás	Bécs
9 "Kisfaludy"	Sopron
10 Al-Duna szabályozás	Zsibó

9. 1848. januárjában Széchenyi javaslatot terjeszt elő "A magyar közlekedési ügy rende-

zéséről". Írd le egy oldalon saját szavaiddal a tervezet lényegét!

(25 pont)

10. Ebben a feladatban idézeteket találsz a "Legnagyobb magyar" gondolataiból. Az idézetek sorszámát írd a megadott művek elé! (egy műhöz, egy számot írhatasz!)

1. "Szegény kis haza, mégis elég csúnyácska vagy. Igaz, hogy még nem ismerlek egészen, de majd megnézek nemsokára, mert hűségesen szeretlek, dacára futóhomokodnak és felfuvalkodott lakóidnak."

2. "Szorgalmasan dolgozom - s önérzetesen - Ha lenyírnák a szárnyamat - járok majd a lábamon, - ha azokat is levágják, a kezemen járok, ha azokat is kitépik - hasoncsúszok!"

3. "Nem a nép sokasága okozza egy vidék virágzását, hanem a nép minemősége."

4. "... ha nem mondhatom magam virágzó nemzet tagjának, bármily kincsekkel áldotta volna is meg egyébiránt személyemet a sors, boldog soha nem lehetek ..."

5. "Reform, progresszív nemzeti és alkotmányos vágásokban, engesztelődés minden hazafiak iránt, mindenekelőtt erkölcsi és társadalmi tisztaság."

6. "A magyar szó még nem magyar érzés, az ember mert magyar, még nem erényes ember, és a hazafiság köntösében járó még korántsem hazafi."

7. "Mert általános belbecsünk, azaz kimívelt lelki tulajdonink oly kicsinyek, oly csekélyek, hogy azokban gyökeres fordulat és javulás tán még sürgetőbb, még égetőbbben szükséges, mint külső szokásink s divatinkban."

8. "Az emberi halhatatlan lélek s annak legfőbb széke, az emberi agyvelő jelöli ki a kultúra ösvényét, s csak ez bírja a nemzeteket lehető legmagasabb civilizációi fokra és semmi egyéb!"

9. "Ha éhesnek kenyeret adok, a telt szép, de én sokkal szebbnek tartom, valakit olyan helyzetbe állítani, hogy maga magának nem csak kenyerete, hanem még sültet is szerezhesen."

10. "Jaj annak a nemzetnek, amely elárulja és meggyilkolja nemzeti géniuszát, mert ha ezt megteszi, akkor előbb-utóbb, de minden bizonnyal az elajlásodás szurkaiba süllyed, és abban örökre el is temeti magát."

Napló. Utirajzok

Hitel

Világ

Napló
Stádium
Hunnia
A Magyar Akadémia körül
Adó és két garas
Politikai program töredékek
Nagy magyar szatíra

(40 pont)

11. Írj öt olyan szépirodalmi művet – író és cím feltüntetésével – mely Széchenyi István alakját idézi élénk!

12. Az alábbiakban Széchenyi önálló kötetben megjelent művei közül öt címet és öt évszámot közlünk. Keresd a pártját!

Világ	1838
Magyar Játékszínmű	1831
Néhány szó a lóverseny körül	1832
Stádium	1842
A Magyar Akadémia körül	1833

(5 pont)

13. A gróf nemcsak mint politikus, közigazdász, utazó, író, mezőgazdász, stb. vált híressé, hanem korának jelentős sportembere is volt. Nevezz meg öt olyan – ma is meglévő – sportszámot, amelyet Széchenyi is űzött!

(5 pont)

14. Széchenyi Istvánról sok mindent tudtok, de nevezetek meg 3 olyan intézményt, amelyek megalkotása édesapjának, illetve Ödön fiának a nevéhez fűződik!

15. Széchenyi angliai tapasztalatai alapján szerette volna modernizálni földbirtokát, ehhez nagy mennyiségű készpénzre lett volna szüksége, de kérelmét egy bécsi bankár elutasította. Te vagy a bankár, röviden magyarul el, hogy magyar nemes miért nem kaphat kölcsönt!

(16 pont)

Elérhető pontszám: 200 pont

A 2. feladatsor postára adásának végső határideje: 1992. január 31.

Barcsay Gyermek- képzőművészeti Kör

1991 őszén is megrendezte – megannyi viszontagság közepette, az iskolává alakulás kísértéseivel küzdve – hagyományos kiállítását

a Barcsay Gyermekképzőművészeti Kör. A megnyitó védnöke ezúttal Bródy János volt. Kerékgyártó István művészettörténész méltatta a Dombyné Szántó Melánia vezetésével évek óta "európai színvonalon", a névadó Mesterhez méltó módon teremtő pedagógiai műhely jelentőségét. A kiállítással egyidőben, november 10-én az Almássy téri Szabadidő Központban a Korona Pódium művészei rendeztek jótékonyági estet a Kör javára.

A Barcsay Gyermekképzőművészeti Kör munkássága, metodikája igen szép kiállítású kötetből is megismerhető. Gyermekszemmel címmel adta ki a Kör javára működő Alapítvány.

Az év gyermekkönyve 1991

A Gyermekkönyvek Nemzetközi Szervezete (az IBBY) Magyar Központja évek óta – társadalmi összefogásra is számítva – a gyermekkönyvek presztízsét, az olvasók és közvetítők hiteles tájékoztatását segítő minden év áprilisában, H.C. Andersen születésnapján – csatlakozva a nemzetközi gyakorlathoz – átadja Az év gyermekkönyve címet. A kitüntetett címet magyar szépirodalmi, ismeretterjesztő gyermek- és ifjúsági kiadvány, műfordítás ill. illusztráció nyerheti el. Az IBBY Magyar Központjának régi törekvése, hogy a díj odaítéléséről döntő szakértő bizottság munkáját az olvasók, közvetítők javaslatai is segítsék.

Az Iskolakultúra Szerkesztősége készséggel továbbítja a szakmai bizottsághoz mindazokat az olvasói javaslatokat, melyek 1992. március 5-ig szerkesztőségünk címére beérkeznek (1051 Bp. Dorottya u. 8.). Kérjük a borítékra írni: Az év gyermekkönyve 1991.

Művészeti Alap díjairól

A Magyar Köztársaság Művészeti Alapja minden évben elismerésben részesíti arra érdemes tagjait. Az 1991. évi díjazottak közül kiemelkedik a zenepedagógusok számára létrehozott Weiner Leó díj. Ezt Apagyí Mária, a pécsi Apáczai Nevelési Központ Művészeti Iskolájának tanára, Tóth Ferenc komlói karnagytanár és Tibold István főiskolai tanár nyerte el.

A tanulóifjúság számára érdeklődésre tarthat számot Juhász Ferenc irodalmi nagydíja, illetve Hegedüs Géza életművét jutalmazó Bölöni-díja.